

Kirjallinen kysymys KK 137/2016 vp

Arja Juvonen ps

Kirjallinen kysymys soveltuvuus- ja pääsykokeiden tilanteesta Suomessa ja SORA-lainsäädännön osuudesta tulevaisuuden koulutuspolitiikassa

Eduskunnan puhemiehelle

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuoden 2016 alusta voimaan tulevassa asetuksessa säädetään pääsy- ja soveltuvuuskokeista sekä niistä annettavista valintapisteistä. Valintapisteitä koskevaa sääntelyä on tarkennettu niin, että hakijaa ei voida jättää valitsematta pelkästään hylätyn pääsy- tai soveltuvuuskokeen perusteella, jos hakijan muut valintapisteet riittävät opiskelijavalintaan. Hakija voi myös tulla valituksi koulutukseen, vaikka hän ei osallistuisi ollenkaan järjestettävään pääsy- tai soveltuvuuskokeeseen, mikäli muut valintapisteet riittävät. Tällainen lainsäädännöllinen kehitys voi johtaa ei-toivottaviin vaikutuksiin.

Jos opiskelupaikan voi saada hylätystä pääsy- tai soveltuvuuskokeesta riippumatta, jollekin alalle voi päästä sellaisia henkilöitä, joilla ei ole alalle valmiuksia. Ammattikorkeakoulujen järjestämässä soveltuvuuskokeessa testataan henkilön sopivuutta johonkin tehtävään. Soveltuvuus määritellään alalla vaadittavien taitojen ja ominaisuuksien perusteella. Soveltuvuus- ja pääsykokeiden tarkoituksena on löytää kyseiselle alalle sopivimmat henkilöt ja karsia epäsoveltuvat henkilöt pois.

Soveltuvuus- ja pääsykokeet mittaavat myös motivaatiota. Pääsykokeisiin valmistautuminen vaatii työtä, tahtoa, suunnittelua ja sitoutumista.

Osa ammattikorkeakouluista on jo luopunut hakijoiden haastatteluista opiskelijavalinnoissaan. Huolestuttavana suuntauksena on pidettävä sitä, että koulutukseen hakevien haastattelut sekä soveltuvuus- ja pääsykokeet katoaisivat mahdollisesti kokonaan tiettyjen alojen opintoihin haettaessa.

SORA- eli soveltumattomuuden ratkaisuja -lainsäädäntö tuli voimaan vuonna 2012. Lain tarkoituksena on parantaa koulutuksen ja sen jälkeisen työelämän turvallisuutta ja lisätä koulutuksen ja tutkinnon järjestäjien mahdollisuutta puuttua opiskelijan soveltumattomuuteen ja häntä koskeviin turvallisuuskysymyksiin. SORA-säännökset ja määräykset koskevat toisen asteen ammatillista koulutusta sekä korkea-asteen koulutusta. SORA-määräykset koskevat myös näyttötutkintoja sekä erikoisammattitutkintoja. SORA-säädösten ja määräysten perusteella niiden piiriin kuuluvan koulutukseen hakeutuneen opiskelijan opiskeluoikeus voidaan evätä, mikäli opiskelun aikana havaitaan, että opiskelija ei mahdollisesti sovellu opiskelemaan alalle. Toisaalta soveltumattomuuteen on etsitty ratkaisua SORA-lainsäädännöllä. Lainsäädännön tavoitteena on parantaa

Kirjallinen kysymys KK 137/2016 vp

turvallisuutta koulutuksessa ja työelämässä. Koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus puuttua soveltumattomuus- ja turvallisuuskysymyksiin.

Pääsy- ja soveltuvuuskokeita koskeva opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella eteenpäin viety valintaprosessien kehittäminen johtaa siihen, että alalle soveltuvuuden arvioinnin merkitys vähenee. Soveltuvuus- ja pääsykokeiden katoaminen asetuksen myötä voi korostaa SORA-lainsäädännön soveltamisen tarvetta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus arvioi soveltuvuus- ja pääsykokeiden tilannetta ja tulevaisuutta Suomessa ja miten SORA-lainsäädännön toimivuutta ja täytäntöönpanoa kehitetään muuttuneessa toimintaympäristössä ja

aikooko hallitus jalkauttaa SORA-lainsäädännön osaksi koulutuspolitiikkaa siten, että sen käyttöönoton mahdollisuus huomioidaan entistään paremmin tulevaisuudessa?

Helsingissä 9.3.2016

Arja Juvonen ps